

Komplettering för 2017

Kulturplan för Norrbotten 2014-2016

REGION
NORRBOTTEN

Inledning och utgångspunkter för arbetet5

Övergripande mål

Mål 1: Tillgänglighet och delaktighet till kultur7

Mål 2: Kulturen - en motor och pådrivare i länets utveckling8

Mål 3: Kultur för barn och unga9

Mål 4: Konstnärlig utveckling och kvalitet11

Mål 5: Fokus på nationella minoriteter12

Mål 6: Kultur och hälsa13

Prioriterade områden

Bild- och formkonsten14

Dansen17

Kulturmiljön och kulturarvet18

Litteraturen18

Tekniska utvecklingen19

Övriga områden

Arkivverksamheten21

Biblioteken21

Filmen23

Hemslöjdsfrämjande verksamheten24

Konst- och kulturfrämjande verksamheten26

Museerna26

Musiken28

Teatern30

Ekonomi31

Kompletteringens framtagande och förankring. 33

Samverkansmodellen i Norrbotten 2017 och framåt33

Inledning

Avsikten med denna komplettering är att presentera förändringar, insatser för år 2017 och eventuella nya ekonomiska prioriteringar. Utöver detta ger kompletteringen också en sammanfattning och rapportering av vad som uppnåtts under föregående år.

Norrbottnens län påverkas precis som andra län av nationella förändringsprocesser. Det handlar om regionbildning, samhällsomvandling, flyktingströmmar, kuststädernas förtätning och landsbygdens utmaningar.

Även division kultur och utbildning (hädanefter benämnd divisionen) inom Norrbottens läns landsting (hädanefter benämnd landstinget), genomgår stora förändringar. En av dessa är beslutet att landstinget tar över det regionala utvecklingsansvaret från länsstyrelsen från och med 1 januari 2017 och bildar Region Norrbotten. Kopplat till detta beslutade landstingsstyrelsen att divisionen ombildas och ingår som enheten för kultur och utbildning under avdelningen för regional utveckling från och med årsskiftet. Med ovanstående förändringsprocesser beslutades i slutet av 2015 att förlänga den nuvarande kulturplanen med ett år, det vill säga 2014-2017. För divisionen har verksamhetsövergångar för naturbruksutbildningarna även varit en omfattande process och från och med augusti 2016 så är nu Kalix kommun huvudman för Kalix Naturbruksgymnasium.

I Norrbottens kulturplan har år 2016 utnämnts till mångfaldsår och landstinget fördelar särskilda medel inom kultur och folkbildningsområdet riktat till asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Aktiviteter pågår även i kommunerna. Satsningen på mångfald bygger bland annat på de framtidsbilder som norrbottningarna själva - inom ramen för Kraftsamling 2011-2015 - lyft fram som fokusområden för Norrbottens utveckling: Unga, Jämställdhet, Integration och Mångfald. Mångfald är temat inom Norrbottens kulturliv under 2016 och innebär bland annat att interkulturella frågor står i fokus och att mångfaldsperspektiv har skrivits in i samtliga uppdrag till institutioner/organisationer.

I kommunerna pågår även förändringar som påverkar kulturutvecklingen. Av länets 14 kommuner finns kulturchefstjänster enbart i tre kommuner: Luleå, Piteå och Haparanda. I övriga kommuner har kulturchefsfunktionen kombinerats med till exempel utbildnings- och/eller fritidschefsfunktionen eller helt avvecklats. Den senaste i raden är Boden, Norrbottens tredje största kommun, där kulturchefsfunktionen tagits bort under 2016. Denna trend är mycket oroväckande för länets kulturutveckling och

från regionalt håll väcker det frågor kring hur dialogprocesserna och förankring ska fortlöpa.

Trots divisionens stora förändringsprocesser så har dialog fortgått. Istället för divisionens årliga besök i kommunerna, har kommunerna efter egna önskemål övertagit del av dialogansvaret med det lokala civilsamhället. De kontinuerliga mötena med kommunalt ansvariga för kultur och konststartsdialoger har genomförts som tidigare. Många regionala funktioner; institutioner, konsulenter, resurscentrum med flera, möter kontinuerligt det civila samhället inom respektive område.

Under 2017 ska Norrbotten enligt kultursamverkansmodellen ta fram en kulturplan för åren 2018-2020. Planen tas fram i samverkan med kommunerna och i samråd med det professionella kulturlivet och civilsamhället, bland annat genom ett dialogforum i form av ett kulturtungt. Ett eventuellt beslut om bildandet 2019 av en större region, Norrlands län, kommer i så fall att påverka framtagandet av kulturplanen och dess giltighetsperiod. Dialog är påbörjad med Kulturrådet rörande detta möjliga scenario och dess konsekvenser.

Utgångspunkter för arbetet

Utgångspunkter för arbetet fortsätter att vara de nationella kulturpolitiska målen tillsammans med landstingets nya vision *Tillsammans för Norrbotten – bästa livet, bästa hälsan*. Allt arbete ska också präglas av jämställdhet, tillgänglighet och mångfald.

Tillgänglighet

En nuläges- och behovsanalys har genomförts under 2016 i syfte att försäkra sig om att Kulturrådets delmål för tillgängligt kulturliv uppfylls innan årsskiftet 2016/2017. Delmålen rör handlingsplaner för tillgänglighet, enkelt avhjälpna hinder, information om tillgänglighet samt tillgänglig webb och avser kulturinstitutioner som mottar statsbidrag men även det fria kulturlivet i den omfattning det kan anses skäligt. Framtagna tillgänglighetsplaner har arbetats vidare med av Norrbottens kulturinstitutioner och olika forum på lokal och regional nivå har haft frågan om tillgängligt kulturliv i fokus.

Från 2017 och framåt inriktas arbetet på att samtliga norrbottniska kulturinstitutioner ska uppfylla Kulturrådets kriterier för tillgänglighet. Detta omfattande och långsiktiga arbete kommer att kräva kunskapsutveckling och insatser för att metoder och goda exempel ska kunna samlas och spridas.

Mångfald och Jämställdhet

År 2016 är ett temaår för mångfald inom Norrbottens kulturliv där exempelvis interkulturella frågor lyfts och särskilt belyses. Mångfaldsåret tar sin grund i diskrimineringslagen med fokus på frågor som rör könsöverskridande identitet, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning och sexuell läggning. I kommunerna pågår en rad aktiviteter; utställningar, temadagar, Pridefestivaler, översättningsarbete samt satsningar för nationella minoriteter.

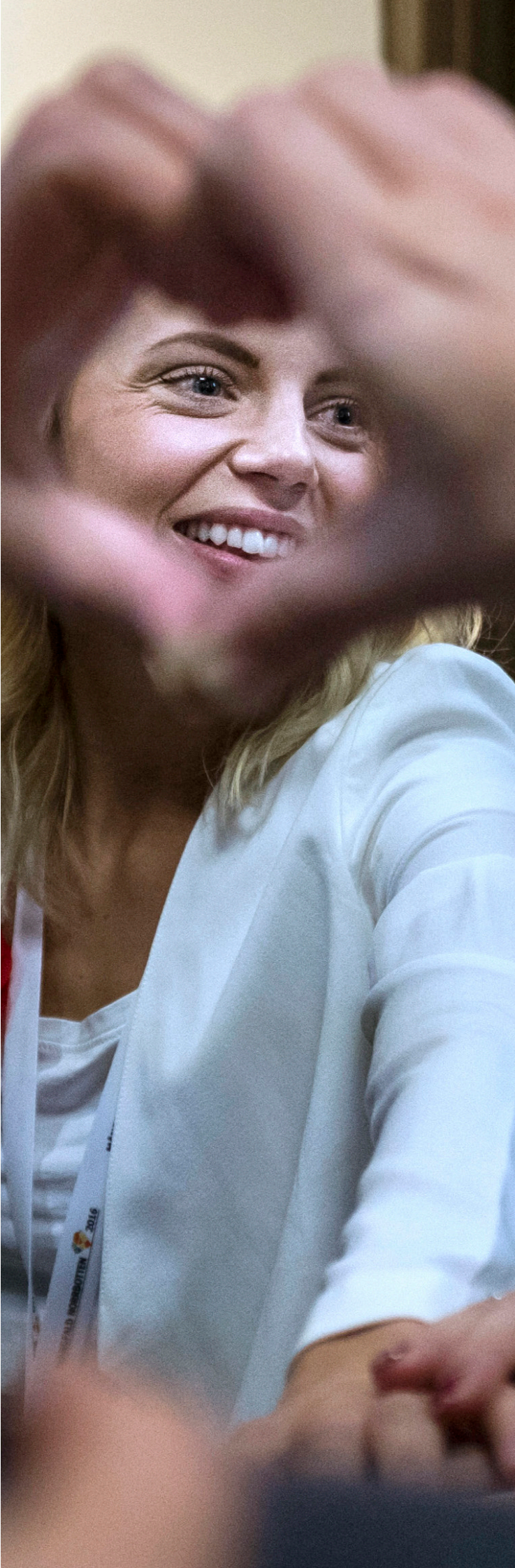
Landstinget arbetar även aktivt för att få in ett mångfaldsperspektiv i den dagliga verksamheten och för att sprida detta till samarbetsparter, uppdragsgivare och mottagare av projektstöd. Bland annat formuleras i samtliga uppdrag till institutioner/organisationer krav på genus och jämställdhet, tillgänglighet och mångfaldsperspektiv.

Mångfaldsåret kommer att avslutas med en konferens för att lyfta fram viktiga frågor och utmaningar som Norrbotten behöver tackla. Landstinget har även arbetat med mänskliga rättigheter 2016 och kommer att bredda detta arbete ytterligare under 2017. En översyn har gjorts av ledningssystemet och såväl fullmäktiges plan, styrelsens plan som beställaruppdraget har granskats för att säkerställa att MR-perspektivet, det vill säga jämlika och jämställda verksamheter, finns inkluderade i både text och mått.

Länsbiblioteket och folkbiblioteken arbetar särskilt med MR-frågor kopplat till pojkars och mäns läsning. Ytterligare en satsning är att landstinget bidrar med fem miljoner kronor till insatser inom kultur- och folkbildningsområdet riktat till asylsökande, nyanlända och ensamkommande barn. Projektstöd kan sökas av organisationer och privatpersoner som vill genomföra aktiviteter och kulturarangemang för att stärka integrationen i Norrbotten. Exempel på sökta projekt är *Teckning och svenska i konstnärsateljé*, där en konstnär i Kiruna bjuder in nyanlända till konstkurs som varvas med språkundervisning i interaktion med skapandet. Låtskrivarläger för unga i Arvidsjaur, med inriktning låtskrivande och musikproduktion för nyanlända och svenska barn och projektet *Ny Horisont* där en grupp nyanlända med varierande erfarenhet av filmbranschen utvecklar egna projekt. De ges praktisk handledning inom produktion, inspelning, teknik samt postproduktion.

Särskilt för 2017

- I samtliga uppdrag till institutioner/organisationer ska tillgänglighetskrav omformuleras, baserade på Kulturrådets kriterier för tillgänglighet.
- Samtliga institutioner/motsvarande med statligt stöd ska revidera framtagna tillgänglighetsplaner och vidareutveckla arbetet med tillgänglig webb, information om tillgänglighet och enkelt avhjälpta hinder.

Övergripande mål

Norrbotten arbetar vidare enligt de prioriteringar och mål som görs i kulturplanen 2014-2016. I detta avsnitt kommenteras kortfattat och ges exempel på vad som hänt dels inom kulturplanens sex övergripande mål, dels inom de prioriterade områdena bild- och formkonst, dans, kulturmiljö och kulturarv, litteratur samt den tekniska utvecklingen. Insatser för 2017 är tydligt markerade. I övrigt arbetar länet vidare enligt målen i kulturplanen 2014- 2016.

De sex övergripande målen är visionära mål, det vill säga ger en bild av ett framtida önskvärt tillstånd. Det gör att dessa mål sällan är helt uppfyllda utan kräver ett kontinuerligt arbete. Målen är kopplade till insatser som fungerar som indikatorer på att länet är på rätt väg i arbetet med målpuppfyllelsen.

De sex övergripande målen:

- Genom en stabilare infrastruktur utveckla tillgänglighet och delaktighet till kultur inom alla områden i hela Norrbotten.
- Kulturen ska vara en motor och pådrivare i länets utveckling och ges möjligheter att spela en viktig roll för tillväxten och för ett attraktivt Norrbotten.
- Barn och unga ska erbjudas ökad delaktighet i kulturlivet och möjligheter att påverka kulturutbudet i länet.
- Den konstnärliga utvecklingen och kvaliteten ska ha ett särskilt fokus och hela länet ska få del av kultur av hög kvalitet.
- De nationella minoriteternas kultur ska ges en starkare ställning i Norrbotten.
- Kultur ska användas för att stärka norrbottningarnas hälsa.

Mål 1: Genom en stabilare infrastruktur utveckla tillgänglighet och delaktighet till kultur inom alla områden i hela Norrbotten

Det är av yttersta vikt att nyttja den tekniska utvecklingen inom den kulturella sektorn. Inte minst i ett län som Norrbotten där avstånden är betydande. Under 2016 utreds frågan kring distansundervisning för orkesterinstrument i kulturskolan för att alla barn och unga i länet ska ges möjlighet att få undervisning i önskat instrument. Det handlar också om RFID-märkningen på bibliotek, som är genomförd i alla kommuner, och som gör boklån

både enklare och snabbare. En grundförutsättning är förstås utvecklingen av tillgången till bredband.

Utvecklingsprojektet *Kulturella Rendezvous* i vården där Digital Live Arena (DLA) använts för att skapa en kulturkanal med utbud för patienter och brukare på sjukhus och äldreboenden avslutades i juni 2016. Utbud har sänts i alla patientrum på Sunderby sjukhus inklusive patienthotellet Vistet samt på ett äldreboende i Piteå. Det är viktigt att arbeta vidare med de möjligheter som digitaliseringen skapar. En utredning om ny arrangörsstödsmodell för scenkonsten genomfördes under 2015 och har bearbetats under 2016. Slutsatsen är att den avgörande faktorn för införande av en ny modell kräver förstärkt finansiering. Även kommunerna lyfter utmaningarna med arrangörsfrågorna tydligt.

Det kanske tydligaste området där infrastrukturen utvecklats mest gällande konstarterna är inom bild- och formkonsten. Detta tack vare länets tydliga satsningar i form av konsthallar, blivande länskonstmuseum i Kiruna, det privata initiativet Konsthall Tornedalen och insatser av Resurscentrum för konst samt lokala konstföreningar.

Under 2015 och 2016 har det blivit tydligt vilken viktig roll civila samhället har i vår region. I samband med de stora flyktingströmmarna som kommit till länet är det i många fall frivilligorganisationerna som först funnits på plats och organiserat mottagandet. Alla de organisationer och föreningar som inbegrips i begreppet civila samhället gör också så mycket mer och finns närvarande i hela länet. Den samlade kunskapen om detta finns inte idag utan behöver kartläggas och synliggöras. En kartläggning påbörjas hösten 2016.

År 1996 utsågs Gammelstads kyrkstad till världsarv av UNESCO. Världens drygt 1 000 världsarv består av kultur- och naturmiljöer som anses vara av stor betydelse för hela mänskligheten. Gammelstads kyrkstad firar 20 år som världsarv 2016 och under året pågår många olika programaktiviteter bland annat projektet *Projekt Anno 1500*, en virtuell 3D-tur i Gammelstads kyrkby.

Norrbottens geografi och kommunernas olika förutsättningar har betydelse för kulturens tillgänglighet och utveckling. Därför ska en kartläggning över kulturområdet per kommun genomföras under 2017.

Särskilt för 2017

- Stödjade institutionernas utvecklingsarbeten kopplat till digitalisering.
- Genomföra kartläggning av civila samhället.
- Genomföra kartläggning över kulturområdet per kommun.

Mål 2: Kulturen ska vara en motor och pådrivare i länets utveckling

Samarbetet med regionala avdelningen och länsstyrelsen har stärkts under 2015 och 2016 där man tillsammans arbetar med att uppdatera länets strategi med tillhörande handlingsplan för kulturella och kreativa näringar. Samma arbetsgrupp planerar också innehållet i Tillväxtverkets nationella konferens för kulturella och kreativa näringar som ska förläggas till Piteå 2017, där det nybildade Piteå Science Park tillsammans med Studio Acusticum tar ett stort ansvar för genomförandet. Inom ramen för samarbetet finns även intentionen att genomföra utbildningen *Att driva utveckling av kulturella och kreativa näringar* efter modell från Region Skåne. Utbildningen vänder sig till tjänstemän på kommunal och regional nivå inom kultur och näringsliv och har preliminärt startdatum under 2017.

Inom området kulturella och kreativa näringar har två resurscentrum, konst och litteratur under 2016 etablerat sig i Luleås nya kreativa mötesplats, Bergströmska gården, och bidrar tydligt till att förbättra villkoren för konstnärers och författareshöjare företagande i länet. Där är satsningen på nya länskonstmuseet i Kiruna en del i detta betydelsefulla arbete.

Projektet *Utvecklingsnod Sápmi* i Gällivare har som målsättning att ta vara på de samiska entreprenörernas engagemang och skapa det underlag och de förutsättningar som krävs för att konkret etablera en samisk affärsnod med flera funktioner som företagslokaler, samiskt affärsutvecklingscentrum, mötesplats, föreläsnings- och möteslokaler samt kontor för intresseorganisationer. Samiska knutpunkter är nödvändiga för att både utveckla närings- och samhällsliv samt för att stärka kulturen.

Dialoger på nationell och regional nivå har pågått under året för att skapa handlingsprogram/uppdatera strategier och andra utvecklingsinsatser inom kulturella och kreativa näringar. Arvidsjaurs kommun är fortsatt delaktig i projektet *Krenova*.

Norrbottens utvecklingsbolag BD Pop för populärmusik från Norrbotten, har uppgift att stödja det fria musiklivet och finansieras av landstinget samt åtta kommuner. Exempel på utvecklingsprojekt som BD Pop initierat är *Musikens Makt*, *Popkollo för tjejer*, *Studio Net*, *Länet Live* samt *BD Songwriters*. *BD Songwriters* är ett spjutspetsprojekt med fokus att stötta låtskrivare från länet genom att erbjuda resor för låtskrivningssamarbeten, utbildning samt kontakter med internationell musikbransch.

Under 2017 kommer Luleå tekniska universitet med BD Pop som samverkanspart att starta en ny utbildning på Musikhögskolan i Piteå för gehörsbaserat musikskapande. Det är fortfarande efterfrågat med tydliga strategier/ mot svarande gällande kultur och näringsliv på nationell nivå. Kulturella och kreativa näringar måste utvecklas i hela länet och inte bara i ett fåtal kommuner.

Särskilt för 2017

- Genomföra utbildningen *Att driva utveckling av kulturella och kreativa näringar*.
- Genomföra nationell konferens om kulturella och kreativa näringar tillsammans med Tillväxtverket och länsstyrelsen.

Mål 3: Barn och unga ska erbjudas ökad delaktighet i kulturlivet och möjligheter att påverka kulturutbudet i länet

En rad aktiviteter för att nå målet sker i kommunerna i form av olika forum där unga har tydliga påverkansmöjligheter. Det handlar om ungdomsting, demokratidagar och ungdomsråd av olika slag. Frågorna rör inte alltid enbart kulturområden utan samhällsfrågor i stort. Nätverket för kommunala tjänstepersoner med ansvar för ungas delaktighet och inflytande arbetar vidare med erfarenhetsutbyte och långsiktighet i ungdomspolitiken som tema.

Under året har Länsungdomsrådet (LUR) som landstinget driver intensifierat sitt arbete och möten har hållits i Luleå och Gällivare. Under hösten 2016 arrangerades en demokratidag där politiker och unga från hela länet möttes för att diskutera kring ungas demokratisering, mångfald och integration. Under 2017 kommer LUR att arbeta med att stärka ungdomsutbytet med Troms fylke i Norge och arbeta aktivt för att länets alla 14 kommuner ska finnas representerade i LUR. En av LUR:s representanter har valts till ordförande i Barents Regional Youth Council (BRYC). Samtal förs med regionala avdelningen om att skapa ett landstingsgemensamt ungdomsråd där fler områden än kultur kan finnas med.

Nytt för 2016 är Regionala rådet för barn- och ungdomskultur, ett nätverk med representanter för regional kulturverksamhet som rör barn och unga i Norrbotten. Landstinget är sammankallande. Gruppen verkar för att stärka och utveckla kultur för barn och unga.

En av insatserna under detta mål var att under 2016 ska samtliga kommuner ha en kulturskola. I Överkalix finns nu det politiska beslutet om att starta kulturskola och därmed finns goda förutsättningar att nå målet om kulturskola i alla kommuner. Under 2016 utreds frågan kring distansundervisning för orkesterinstrument i kulturskolan för att alla barn och unga i länet ska ges möjlighet att få undervisning i önskat instrument. Arbete med barn och unga har hög prioritet i konsulentverksamheten och hos institutionerna. Konsulentarbetet har utvecklats bland annat genom att man i ökande grad bistått kommuner att få hem nationella medel från Skapande skola. Även kontakter och samarbeten med de kommunala kulturskolorna har ökat. Kulturskolorna efterfrågar en samordning på regional nivå som kan stötta utvecklingen av kulturskolornas verksamhet och där blir finansieringen en fråga som också behöver adresseras kommunerna. Viktigt är att stötta kommuner där kulturskolan är minst utvecklad.

Landstinget har en samordningsgrupp för barns rättigheter för att utbyta erfarenheter mellan landstingets olika verksamheter. Det finns även ett antal utbildade barnrättsombud runt om i länet med huvudansvar för att lyfta barnrättsfrågor i sin verksamhet som ett led i landstingets barnrättsarbete.

Norrbotten fick under året cirka 4 miljoner kronor till Skapande skolas förskolesatsning 2016/2017, och 4,9 miljoner kronor för Skapande skola. Bland annat fördelade Sameskolstyrelsen för första gången Skapande skolmedel till sina fem grundskolor för ett gemensamt projekt för sina sameskolor i Karesuando, Kiruna, Gällivare, Jokkmokk och Tärnaby. 19 000 elever beräknas få del av insatserna. De senaste åren har många skolor tagit emot nyanlända barn. Kulturrådet valde att prioritera kulturinsatser som syftar till att integrera de barnen i skolan och samhället. Skolornas planerade projekt utgår ifrån tanken att lyfta elevernas egna förmågor men också att öka kontaktytorna och förståelsen mellan olika kulturer.

Barn- och ungdomsprojektet *Ung Scen Norr*, arbetar med strategiskt teaterarbete, teaterledarutbildning, att stärka ungas position på arbetsmarknaden och utveckla nya samverkansvägar för att stärka samarbetet mellan offentliga aktörer, den idéburna sektorn och näringsliv. Verksamheten behöver implementeras i Norrbottensteaterns ordinarie verksamhet då projektet upphör 2018.

Galleri Lillasyster som nu är en del av Galleri Systems ordinarie verksamhet har varit framgångsrikt i att få fram unga talanger som sedan sökt sig vidare till högre konsthögskolor. Galleri Lillasyster har visat att det är en viktig kraft i återväxten av det norrbottniska konstlivet, men är i behov av fortsatt stöd och finansiering.

Särskilt för 2017

- Genomföra utredningen om distansundervisning för kulturskolorna.
- Utveckla det länsgemensamma ungdomsrådet inom Region Norrbotten.
- Undersöka möjligheterna till ökad samordning på regional nivå för kulturskolorna.
- Tillsammans med verksamheterna undersöka möjligheter till fortsatt finansiering av Galleri Lillasyster samt projektet *Ung Scen Norr*.

Mål 4: Den konstnärliga utvecklingen och kvaliteten ska ha ett särskilt fokus och hela länet ska få del av kultur av hög kvalitet

Resurscentrum för konst samt Resurscentrum för litteratur arbetar för att bidra till att konstnärer och författare utvecklar sitt skapande. Detta sker genom bland annat fortbildning, workshops och rådgivning. Residensverksamhet är ytterligare ett sätt att bidra till konstnärlig utveckling. Resurscentrum för konst kommer, tillsammans med länets konstverksamheter, att arbeta med att starta ett länsövergripande Artist in residence vilket innebär att verka under kortare eller längre tid på annan ort och möta nya sammanhang. För konstscenen lokalt sker en vitalisering där nya nätverk skapas. Möjligheten för länets konstnärer att söka sig till andra platser genom dessa nätverk bidrar i hög grad till ökade kunskaper och bredare arbetsfält.

Under 2016 undertecknade Luleå kommuns kulturförvaltning med stöd av Kulturrådet och migrationsverket ett medlemskap i International Cities of Refuge Network (ICORN), i syfte att bli en fristad. Ett fristadsprogram har som mål att värna konstnärlig uttrycks- och yttrandefrihet genom att ge en förföljd konstnär möjlighet att under två års tid utöva sitt yrke i en trygg miljö, som erbjuder såväl goda levnads- som arbetsvillkor. Nästa steg för kommunen blir förslag från ICORN på en konstnär som får en fristad i Luleå under åren 2017-2018.

Även Piteå kommun med sin väl utbyggda infrastruktur för musikutövande blir en fristadskommun för en musiker/kompositör åren 2017-2018.

Under 2016 genomför Galleri Syster residensverksamhet med stöd från Kulturrådet samt IASPIS, Konstnärsnämndens internationella program för bild- och formkonstnärer.

Dans i Nord kommer fortsatt under 2017 att arbeta med danskonstnärer i residens. Norrbotten Big Band fortsätter för fjärde året med Composer in residence. För 2017 är det den finländska kompositören och musikern Outi Tarkiainen.

Särskilt för 2017

- Resurscentrum för konst kommer, tillsammans med övriga konstverksamheter, att kartlägga och bygga upp en struktur för hur en residensverksamhet skulle kunna bedrivas i Norrbotten.

Mål 5: De nationella minoriteternas kultur ska ges en starkare ställning

I januari och september 2016 genomfördes samråd med representanter från nationella minoriteters organisationer. Ett samiskt samråd ägde rum hösten 2016. För att underlätta det interna arbetet med samråden har en tjänsteman-naberedning på landstinget bildats. Landstinget deltar även aktivt i arbetet med det nationella nätverket för nationella minoriteter samt det regionala nätverket inom samma område i Norrbotten. Utbildningen för handläggare om minoritetsidentitet som politikområde har avslutats i början av 2016. Man ser även en ökning i antalet projekt-bidragsansökningar som berör nationella minoriteters kultur och språk vilket kan kopplas till genomförandet av Mångfaldsåret 2016. Landstinget arbetar tillsammans med de andra norrlänen och Sametinget kring samisk hälsa.

Tillsammans med Länsbiblioteket lanserar nu Giellas-kurppo ett samiskt språkpaket som Sáminuorra tagit fram. Språkpaket delas ut på MVC/BVC till nyblivna föräldrar som vill ha hjälp med sin och sina barns språkutveckling.

Under hösten 2016 startade arbetet med en ny överenskommelse och handlingsplan i samråd med nationella minoritetsorganisationer. Under oktober månad 2016 arrangerade Sametinget och Länsstyrelsen Stockholm en nationell konferens i Luleå där temat var arbetet med implementeringen av lagstiftningen kring barn och unga. Landstinget i samarbete med norrlänen, Sametinget och samiska riksorganisationer ansöker om att bilda ett Centrum för samers hälsa.

Nationella minoritetsorganisationer liksom regionala tjänstemän har lyft frågan om nationella minoriteter till den nationella nivån vid ett flertal tillfällen. Inte minst gäller detta stöd till litteratur, utbildningar och utbildningsmaterial, men även om arbetet med förvaltningskommuner.

Norrbottens län har mycket stor kunskap i frågor rörande nationella minoriteter och med ett statligt uppdrag med tillhörande resurser skulle en ännu tydligare utveckling kunna ske.

En insats under detta mål är att barn och unga ska nås av ett kvalitativt kulturellt utbud på romani chib, samiska, finska och meänkieli. Här återstår mycket arbete. I ett flertal kommuner finns språkambassadörer/motsvarande som jobbar med frågan, men tydligare insatser krävs för att språken ska överleva och revitaliseringen fortsätta. Några kommuner erbjuder barn och unga till exempel teater och musik på vissa av ovannämnda språk. De regionala institutionerna jobbar kontinuerligt med programverksamhet på de nationella minoritetsspråken.

Resurscentrum för litteratur har tillsammans med Länsbiblioteket skapat en portal för litteratur på nationella minoritetsspråk som publicerats under hösten 2016. Portalen innehåller information om Resurscentrum för litteraturs arbete på nationella minoritetsområdet samt samlar böcker utgivna på meänkieli, samiska och finska där antingen författaren eller översättaren är bosatt i Norrbotten. Där hittas även länkar till de förlag i Norrbotten som ger ut böcker på dessa språk. Under hösten 2016 kommer man även att skriva kortare beskrivande texter på svenska, meänkieli, nordsamiska och lulesamiska för böckerna som sedan kan läggas upp på Bibblo.se och den nationella biblioteksdatan.

2017 uppmärksammas 100-årsjubileumet av Finland som självständig stat, en viktig händelse även för Norrbotten. Detta uppmärksammas på olika sätt runt om i länet, bland annat kommer Sverigefinska Riksförbundet arrangera ett evenemang i april i Luleå och Norrbottensteatern turnera med föreställningen *Gränsen – Rajala*, ett samarbete med Riksteatern Norrbotten samt teatrar i Kemi, Uleåborg och Kajani. Norrbottensmusiken uppmärksammar jubileet bland annat genom en specialproduktion med nyskriven musik av Outi Tarkiainen som är Composer in residence för Norrbotten Big Band under 2017.

Giron sámi teáhter arbetar för att etablera en samisk nationalscen i Sverige. Sametinget har under 2016 fattat beslut om att stödja detta och har bildat en arbetsgrupp som ska leda arbetet. Under 2016 söktes regionala utvecklingsmedel från Kulturrådet men beviljades inte. Samtal förs mellan landstinget och arbetsgruppen om hur arbetet ska läggas upp framåt.

Särskilt för 2017

- Landstinget är fortsatt delaktigt i arbetet för Centrum för samers hälsa, där samisk språk- och kulturkompetens är en viktig del.
- En överenskommelse och handlingsplan för arbetet med nationella minoriter och urfolk ska tas fram. Under 2017 arbetas särskilt med att förankra styrdokumentet bland berörda organisationer, kommuner och i dialog med medborgarna.

Mål 6: Kultur ska användas för att stärka norrbottningarnas hälsa

Under 2016 slutförde divisionen uppdraget att arbeta fram en landstingsövergripande strategi för kultur och hälsa. Syftet är att öka tillgängligheten av kultur och att stärka kulturens roll inom landstinget när det gäller vård, omsorg, rehabilitering och folkhälsoarbete. Strategin ska även vara ett stöd vid hälsofrämjande och förebyggande arbete. Under 2017 kommer insatser för att realisera strategins långsiktiga syfte och mål att prioriteras. För att nå framgång i arbetet är samarbete inom landstinget men även mellan landstinget, kommuner, näringsliv och det civila samhället centralt.

Under året kommer erfarenheter och forskningsresultat från dansprojektet, som genomförts i Boden 2016, att spridas och möjligheterna för andra kommuner att arbeta med dansmetoden ska utredas. 2016 genomfördes även ett projekt för hemslöjd i vårdmiljö och lärdomarna från projektet kommer att ses över tillsammans med möjligheterna att vidareutveckla arbetet till fler enheter.

Förutsättningarna för att gemensamt utveckla arbetet med tillgängligt kulturliv har undersökts och planer för framtida satsningar har diskuterats tillsammans med länets kommuner och institutioner. 2017 kommer arbetet att fortsätta för att säkerställa att de nationella delmålen för kulturen uppfylls i syfte att förverkliga funktionshinderpolitikens mål.

Särskilt för 2017

- Fortsätta att säkerställa att de nationella delmålen för kultur uppfylls i syfte att förverkliga funktionshinderpolitikens mål.
- Initiera ett nytt samarbetsprojekt inom kultur och hälsa med utgångspunkt i forskningen.

Prioriterade områden

- Bild- och formkonsten

I Norrbotten har en tydlig utveckling skett inom bild- och formkonstområdet. Projektet *Konstmuseet i Norr* har resulterat i tre starka länsverksamheter vilka är länskonstmuseet i Kiruna, Havremagasinet i Boden samt Resurscentrum för konst i Luleå. Konstmuseet i Norr har under 2016 producerat såväl utställningar som samtida svenska verk. I samband med dessa har en rik program- och pedagogisk verksamhet genomförts. Projektet avslutas under 2016 och planering för det kommande länskonstmuseet i Kiruna pågår fortsatt under året med sikte på full verksamhet under hösten 2018.

Havremagasinet i Boden fortsätter att utvecklas mot en, såväl regionalt som nationellt, viktig mötesplats inom konst och kulturområdet. Förutom sin internationellt samtidsorienterade samt lokalt anknutna utställningsverksamhet driver Havremagasinet framgångsrikt integrationsprojekt där ”gamla” och ”nya” bodensare får tillfälle att fördjupa sina kunskaper inom konstområdet och skapande verksamhet.

Resurscentrum för konst har under 2016 fått en ny verksamhetsledare och fortsätter sitt arbete med att skapa nya rum för konsten i länet genom samverkan med olika aktörer inom näringsliv, offentlig sektor och föreningsliv. Resurscentrum bidrar i hög grad till ökade kunskaper om gestaltning i det offentliga rummet och förfaringssätt vid upphandling genom de uppdrag som dessa samarbeten skapar. Det är i nuläget av stor vikt att åter få med även kommunal finansiering för att skapa långsiktiga och hållbara strukturer.

Landstingets beslut om att tillämpa enprocentsregeln för gestaltning i det offentliga rummet har inledningsvis resulterat i en satsning med verk av cirka 85 norrbottniska konstnärer i det nya sjukhushotellet Vistet. Ett par nya projekt i vårdmiljöer i länet är under arbete i nuläget och flera större projekt är under planering inför 2018. I samband med detta genomförs insatser för att öka kunskapen om gestaltningsuppdrag i offentlig miljö. Landstinget kan erbjuda kompetensutveckling i tillämpningen av enprocentsregeln för kommuner.

Konsthall Tornedalen har samtliga avtal och tillstånd klara för att fortsätta etableringen av en konsthall i Vitsaniemi. Planering av organisation och verksamhetens innehåll pågår. I anknytning till Konsthall Tornedalen planeras även ett centrum för slöjd och hantverk. Båda projekten bidrar till att internationalisera det lokala kulturlivet.

Ett aktuellt och viktigt mål är att nå de som nyss anlänt till länet som asylsökande. Ett gott exempel är Haparanda kommun som gjort det möjligt för en konstnär från Syrien att få tillgång till ateljé. Konst och kulturaktiviteter kan

vara en viktig del av integrationen. Bland andra har Havremagasinet pedagogiska projekt *Koncentrat* i Kiruna och Älvsby Konstkolle skapat möten och genererat kunskap genom aktiviteter riktade till vuxna och unga asylsökande.

Under hösten 2016 kommer Resurscentrum för konst att göra en förstudie kring uppsökande verksamhet för att nå professionella nyanlända konstnärer och konsthantverkare. Ett samarbete med KLYS och KRO/KIF riksförbund har inletts kring projektet *Konsten att delta* som kommer att påbörjas 2017 och som innebär att jobba fram metoder för att nå nyanlända och introducera dem till det professionella kulturliv som finns. Under 2016 genomför Galleri Syster residensverksamhet med stöd från Kulturrådet och IASPIS. Under 2017 kommer Resurscentrum för konst att kartlägga och bygga upp en struktur för hur en residensverksamhet ska kunna bedrivas i Norrbotten. I arbetet kommer möjliga samarbetspartners att kartläggas och kontaktas och en ekonomisk kalkyl utarbetas.

En mycket viktig faktor i infrastrukturen på konstområdet är de lokala konstföreningarna i länets kommuner. Förutom det viktiga arbetet med att förmedla konstupplevelser i kommunerna arrangerar Sveriges konstföreningars norrbottensdistrikt en mängd andra aktiviteter. Under 2016 arrangerades, tillsammans med Sveriges konstföreningars riksförbund, ett seminarium i Luleå på temat Konst i arbete. Sveriges konstföreningars norrbottensdistrikt bidrar till såväl bildlärares möjlighet att mötas i Bildlärardygnet som till aktiviteter för gymnasieskolornas estetelever i projektet *Face me*.

För unga konstintresserade finns Galleri Lillasyster som en samlande punkt i Galleri Systers verksamhet. Under 2017 är det viktigt att hitta en långsiktig lösning för finansiering av Lillasysters verksamhet. Man bör även se hur konceptet kan spridas till andra delar av länet. Galleri Lillasyster har varit väldigt framgångsrikt i att få fram unga talanger som sedan har sökt sig vidare till högre konstnärlig utbildning, och visat att det är en viktig kraft i återväxten av det norrbottniska konstlivet. För de yngre är Älvsby konstkolle en viktig arena. I år har kollot utvecklat sin sommarverksamhet i ett fördjupat samarbete med Filmpool Nord. Under året intensifieras även arbetet med att skapa mötesplatser kring konst för unga i hela länet även under skolverterminerna.

Samarbetet i norrlänet bidrar till fortbildning för flera yrkeskårer inom konstområdet. Ett nätverk för konstpedagoger har bildats med återkommande seminariedagar i de olika verksamheterna. Under hösten 2016 genomförs BRAK – Branschdagar för konstområdet i Norrland, där aktuella frågeställningar kring konstnärers villkor och yrkesroll diskuteras. Fortbildning kring skrivande om konst är ett annat tema för samverkan i Norrland.

Flera av länets verksamheter, som exempelvis Konsthallen i Luleå, är samarbetspartners i dessa satsningar kring

fortbildning. Under 2018 väntas det bli flera stora gestaltningsuppdrag inom länet. Under 2017 kommer fokus därför att vara på att fortbilda konstnärer och beställare. En satsning kommer även att göras på konstkonsulter som kan hjälpa till vid större upphandlingar.

Utbud och variation är viktiga beståndsdelar i länets konstliv med kommunala, konstnärsdrivna och privata verksamheter. Konsthallen i Luleå verksamhet bidrar med viktiga utställningar och pedagogisk verksamhet, Kaleido i Piteå har gett Piteå konstförening ett permanent rum för utställningsverksamhet och Galleri Syster i Luleå skapar möten och diskussion kring konst, konstnärskapet och politik.

Särskilt för 2017

- Arbeta med organisering av länskonstmuseet i Kiruna.
- Hitta och ta tillvara den kompetens inom konstområdet som kommer till länet genom invandring.
- Fortbilda beställare och konstnärer kring upphandling av konst.

- Dansen

I Norrbotten var frågorna om regional dansinstitution och utvecklingen av dansområdet mycket uppmärksammade under 2015. Dansområdet präglades fortsättningsvis under 2016 av behov av omdefiniering och nyorientering på regional nivå medan det på kommunal nivå syntes nya, positiva satsningar. Det har inte varit möjligt att slutföra arbetet med de så kallade dansnoderna under året då mål- och resursbildningen inte varit tydlig. Frågan om dansnoder blev inaktuell då den i hög grad var kopplad till dansinstitutionsfrågan och därför blir en annan samverkan inom dansen nödvändig. Ett regionalt råd med bland annat Dans i Nord, länsdanskonsulenten och Riksteatern Norrbotten skulle kunna vara formen för ett sådant samarbete, och planeras starta under hösten 2016 med målet att lägga förslag för den långsiktiga utvecklingen av dans i länet. Behovet av en förstärkning av Dans i Nord:s regionala förankring framgick också tydligt under våren, och landsting och kommun arbetar tillsammans med denna fråga.

Dans i Nord har under 2016 presenterat ett flertal föreställningar lokalt och regionalt och haft sommarkurs samt workshops för professionella danskonstnärer i samarbete med Dansalliansen, Luleå tekniska universitet och Piteå danskedja. Under hösten startar Dansserien i samarbete med Luleå kommun, som ett led i arbetet med tillgänglighet, publik och infrastruktur. Dansfestival med tema dans och dansfilm med bland annat danskonstnärer i residens genomförs i september. Arbetet med dansfilmsutveckling pågår i samarbete med Piteå Kommun och Filmpool Nord med flera. Under 2017 fortsätter utvecklingsarbetet gällande konceptet Dans i Nord c/o Norrbotten med turné av dansproduktioner. Integrationsprojekt ingår i det arbetet samt Unga Dans i Nord som genomfört danskunskapande projekt, skolföreställningar och workshops. Produktionerna *Se dans* och *När och fjärran*, det senare i samarbete med Dansnät Sverige, fortsätter.

Kurser för yrkesverksamma dansare genomförs tillsammans med Dansalliansen och Danscentrum norr. Samverkan har också skett i *Malmens väg* som producerats av Tornedals-teatern. Dans i Nord har under året arbetat med effektiviseringar och omorganisation av verksamheten för att frigöra medel för produktion.

Länsdanskonsulenten har under 2016 fortsatt skapat mycket aktivitet genom att stötta länets kommuner att söka medel via Skapande skola. Fokus under 2016 har varit mångfald där bland annat ett av Skapande skola projekten arbetat med lärare och elever på högstadieskolorna i Haparanda, Kalix och Älvsbyn. De olika uttrycksmedlen streetdance, rapping, spoken words/poetry slam och grafitti har använts för att arbeta med området mänskliga rättigheter. Även årets dansläger satsade på mångfald genom att bjuda in ensamkommande flyktingbarn från alla kommuner i länet. I övrigt har danskonsulenten genomfört projekten *Abdolaye*, afrikansk dans (tre kommuner) och *Community*

dance (tre kommuner) samt en rad workshops. Samverkan har skett med dansråden i Piteå och Luleå, Norrdans, Svenska Balettakademin, Samarbetsrådet för Regional Dansutveckling och Danskompagniet Spinn med flera.

Luleå kommun fortsätter utveckla sitt arbete med dansen som konstform. Det görs bland annat genom den satsning Kulturens hus gör via dansabonnemanget *Dansserie 2016/2017*. Intentionen finns också att skapa en centrumnära danslokal i Luleå. Lokalen ska ge förutsättningar till repetition, skapande av produktioner, tillgång till residens och med en mindre scen (black box) specifikt anpassad för dansens behov. En danslokal för dansgruppen Exiled Dance Crew samt för en fri dansgrupp som är under bildande. Genom dessa satsningar nås en ny publik med fokus på barn och unga.

Ett nybildat danskompani i Luleå skapade och producerade sommaren 2016 den andra dansföreställningen i en triologi kopplat till det kulturhistoriska området runt Tyskmagasinen i Karlsvik.

Riksteatern Norrbotten arbetar nu med uppdrag både nationellt som regionalt för att utveckla den professionella dansen. Detta innebär bland annat att bygga upp och stärka arrangörsledet och främja professionella föreställningar för vuxna på kvällstid. Kurser för arrangörer i dans har genomförts regionalt under året.

Särskilt för 2017

- Bilda ett regionalt dansråd för att utveckla samverkan mellan de organisationer och funktioner som har regionala dansuppdrag. Det regionala rådets uppgift är att lägga förslag för dansens utveckling i Norrbotten.

- Kulturmiljön och kulturarvet

Kulturmiljövårdsarbetet i Norrbottens län sker i många fall genom samverkan mellan länsstyrelsen, offentliga institutioner och civilsamhälle. Under 2016 har samverkan stärkts mellan länsstyrelsen och kulturmiljöinstitutioner i länet; ett arbete som ska fortgå under 2017. Dessutom sker en löpande samverkan mellan allmänhet och offentlighet genom rådgivning och handläggning i kulturmiljöärenden vid länsstyrelsen, läns museer och kommuner.

Under 2016 har samverkan skett bland annat i samband med Världsarven Gammelstad kyrkstads och Laponias 20-årsjubileum. Länsstyrelsen har under året arbetat med ett projekt för ökad tillgänglighet till länets kulturmiljöer, i enlighet med kulturplanens mål att öka tillgängligheten till Norrbottens kulturmiljöer. Norrbottens museum har genom kunskapsuppbyggnads- och informationsprojekt uppdaterat kunskap och information om fornvårdsmiljöer i länet (Hemmingsmark och Jävre). I december 2015 anordnade Norrbottens museum – i samverkan med Silvermuseet och Åjtte - konferensen Förhistoria och medeltid i och kring Norrbotten – en uppdatering av forskningsläget. Den välbesökta konferensen samlade arkeologer, forskare och intressenter från länet och övriga Sverige samt från Norge och Finland. I Norrbotten finns genom Silvermuseets mångåriga forskningsverksamhet ett utvecklat arkeologiskt kunskapssamarbete mellan museum och universitet. Detta har stärkts ytterligare genom att Norrbottens museum och Luleå tekniska universitet under 2016 inledde ett forskningssamarbete i projektet *Järn i Norr*, där kunskapen om förhistorisk järnhantering i Norrbotten fördjupas genom ett doktorandarbete som förenar forskning och förmedling.

Under 2015 genomfördes målet att kartlägga den antikvariska kompetensen i Norrbottens kommuner och under 2016 har samverkansgruppen (med kulturmiljöaktörer från museer, länsstyrelse, kommuner och universitet) gått vidare med att - i dialog med kommunerna - skapa ett handlingsprogram för ökad antikvarisk kompetens i kommunerna.

I Bodens kommun har kartläggning av kulturmiljöer i Bodens centralort skett. Materialet ska fungera som ett underlag för bland annat en ny översiktsplan.

Särskilt för 2017

- Kartlägga befintliga samverkansformer i kulturmiljöfrågor för att klargöra roller och hur dessa organisationer kan stödja varandra för bästa resultat (länsstyrelsen, kommunerna, museer med flera).

- Litteraturen

Under 2016 har Resurscentrum för litteraturs verksamhet permanentats och verksamheten pågår nu för fullt. En extern hemsida har skapats och verksamheten har fått nya lokaler centralt i Luleå i Bergströmska gården.

Verksamheten består av bland annat rådgivning till författare, skribenter, förlag och andra litteraturaktörer i länet på områden som litteraturfinansiering, marknadsföring, samverkan och skrivande. Denna rådgivningsverksamhet kommer fortgå under 2017.

Samverkan med Norrbottens länsbibliotek och Norrbottens-musiken gällande ett mentorprogram mellan författare och yngre skribenter har pågått under 2016. En samverkansträff för författare, konstnärer och förlag gällande barnbilderböcker har arrangerats, med syfte att inspirera till fler norrbottniska barnböcker. På nationella minoritetsområdet har resurscentrat, folkbiblioteken i Arjeplog, Arvidsjaur och Haparanda i samarbete med Norrbottens länsbibliotek blivit beviljade medel från landstinget för ett projekt som syftar till att åstadkomma mer programverksamhet för barn på de nationella minoritetsspråken på biblioteken i länet. Projektet kommer pågå under hösten 2016 och vårsommaren 2017.

Under 2016 har en ny hemsidesportal lanserats med fokus på norrbottenslitteratur på de nationella minoritetsspråken, inom ramen för en särskild satsning på litteratur på dessa språk. Satsningen kommer fortsätta under 2017. En annan särskild satsning under 2016 har varit att underlätta för fler skrivarkurser och skrivarcirklar att starta runt om i länet, genom att föra samman författare och folkbildningen. Norrbotten har under 2016 fått en ny bokmessa, Eyvind 2016 Norrbottens författar- och berättardagar i Boden, samt en ny Bokfest i Luleå. Övriga bokmässor/ bokarrangemang i länet är bokmässan Kiruna Bokfestival, Bok och Bild (vartannat år), de Samiska litteraturdagarna på Jokkmokks marknad och European Festival of the Night – Philosophy, Literature and Arts i Korpilombolo.

På poesiområdet 2016 så har poesiföreningen Ordanvind i Norrbotten bland annat anordnat fyra poetry slams, en öppen scen, samt medverkat i eller varit medarrangör till olika festivaler och arrangemang. Under 2017 planerar Ordanvind att anordna fler slams och öppna scener, medverka i olika festivaler och arrangemang, vara arrangör för olika poesiarrangemang samt hålla i skrivarkurser.

Särskilt för 2017

- Genomföra skrivarkurser för vuxna; en för skönlitteratur och en för facklitteratur.
- Deltagande på litterära arenor.

- Tekniska utvecklingen

Det prioriterade området Teknisk utveckling återfinns redovisat under det övergripande målet rörande infrastruktur (Mål 1).

Övriga områden

I detta avsnitt kommenteras vad som hänt inom de olika verksamhetsområdena samt särskilt fokus för 2017.

- Arkivverksamheten

Norrbottnens Föreningsarkiv och Norrbottens museum driver tillsammans Arkivcentrum Norrbotten (tidigare Norrbottens Minne) i Luleå under 2016, med bemannad forskarmottagning som välkomnar besökare med intresse för länet och lust att fördjupa sig i arkivhandlingar och litteratur. Även landstingsarkivet finns vid Arkivcentrum. Ajttes samiska arkiv Ája har beviljats regionala utvecklingsmedel från Kulturrådet under förutsättning att övrig finansiering beviljas från Interreg för ett projekt som möjliggör ett samiskt konstnärsarkiv tillgängligt för nya utövare. Projektägare är Samiskt arkiv i Finland.

För arkivområdet gäller fortsatt arbete enligt Kulturplan för Norrbotten 2014-2016.

- Biblioteken

Ett mål för Biblioteken i Norrbotten, länsbiblioteket och folkbibliotekens gemensamma organisation, var övergången till den nationella katalogen LIBRIS, vilket skedde 1 januari 2016. Kommunerna fattade även beslut om att byta klassifikationssystem till Dewey. Ommärkningen av medier ägde rum successivt under 2016. Arbetet med RFID-märkning i samtliga kommuner har också genomförts.

Det länsgemensamma läsfrämjandeprojektet *Fjäll till kust* – ett levande läsande erhöll medel från Kulturrådet och Landstinget. Syftet är att stimulera till ett ökat läsande och skrivande för att på så sätt bidra till uppfyllandet av de nationella läsfrämjandemålen.

Ungdomar samt små barn och dess föräldrar/vuxna har varit särskilda fokusmålgrupper under det första projektåret. En utökad samverkan på lokal och regional nivå har inletts mellan biblioteken och barnavårds- och familjecentralerna i syfte att öka kunskapen hos föräldrar om vikten av barns språkutveckling. Gåvoböcker på flera språk, däribland minoritetsspråken, har köpts in för att nå de prioriterade målgrupperna.

I samverkan med Resurscentrum för litteratur tas en resursbank fram med personer för biblioteken att anlita för utveckling av programverksamhet på minoritetsspråk, exempelvis sagostunder.

Samarbete har inletts med idrottsföreningar i tre kommuner

vilka besökts av den tidigare läsbassadören Johan Unenge som mött unga idrottare. Årets titel i kampanjen Norrbotten läser, ungdomsboken ”Manifest för hopplösa” av Åsa Asptjärn, togs fram i samarbete med Sveriges Radio vilka även läst in den som podd och lanserades i samband med Världsbokdagen. Under hösten ska pilotkommuner fortsätta arbetet med att utveckla läsfrämjandemetoder för unga.

För att möta nyanländas behov har ett länsgemensamt arbete inletts med att kommunicera bibliotekens funktion och innehåll. Informationsmaterial kommer att tas fram under hösten och aktiviteter skapas för att göra biblioteken än mer tillgängliga och för att synliggöra och förstärka den viktiga stödjande funktion som biblioteken idag fyller för personer på flykt.

Länsbiblioteket och Norrbottensmusikens lyckade satsning Poesimelodi, där barns inskickade dikter till Polarbibblo.se tonsätts och framförs av musikskoleelever tillsammans med Norrbotten Big Band, erhöll ett stipendium för arbetet med barns delaktighet och medskapande. Under året har därför ett försök med mentorskap inletts där författare i länet har bjudits in till att bli mentorer för barn som vill utveckla sitt skrivande. Metoden ingår som en del i läsfrämjandeprojektet, därtill skrivarverkstäder för barn och unga på biblioteken.

Arbetet med att ta fram en regional biblioteksplan har påbörjats vilket kommer att slutföras under våren 2017. Dialoger har inletts om en utredning av framtida teknisk plattform för Polarbibblo.se för att kunna erbjuda skrivaktiviteter på ett eller flera nationella minoritetsspråk. Satsningen innebär en förändring av organisation och resursmedel krävs för att utvecklingen av webbplatsen ska vara långsiktigt hållbar. Arbetet fortsätter under 2017.

Särskilt för 2017

- Ta fram en regional biblioteksplan i samverkan med landstingets övriga biblioteksverksamheter samt bibliotek i länet.
- Inom projektet *Fjäll till kust* arbeta fram och genomföra regionala och lokala läsfrämjandeaktiviteter samt ta fram lokala läsfrämjandeplaner i syfte att stärka litteraturen och läsning i länet bland barn, unga och vuxna.
- Fortsätta utveckla samarbetet kring litteratur och läsfrämjande med Resurscentrum för litteratur.
- Utredda framtida teknisk plattform för Polarbibblo.se samt möjligheten att erbjuda skrivaktiviteter för nationella minoritetsspråkiga barn.

- Filmen

Från och med 2017 tar staten ett större ansvar för filmpolitiken. Statens nya och bredare åtagande finansieras delvis via en höjning av momsens på biografbiljetter, vilket väckt kritiska synpunkter.

Norrboten har via Filmpool Nord välkomnat att filmavtalet avvecklas, då det inte tar hänsyn till att majoriteten av all film inte ses på biograf idag. Nu återstår för Svenska Filminstitutet att få stödformer och samverkan att fungera utifrån ett nytt scenario. Allt kan inte implementeras från årsskiftet utan kommer att presenteras löpande under det kommande året.

Filmen i Norrbotten utgör dels en näring inom den så kallade KKN-sektorn (Kulturella och Kreativa Näringar), dels en kulturyttring och ett konstområde. Norrbotten särskiljer sig från övriga regioner (förutom Skåne) då det näringsrelaterade och det filmkulturella uppdraget organiserats i ett och samma bolag: Filmpool Nord. Att bibehålla och öka intresset för att se film är överordnat alla andra målsättningar. Det gäller oavsett om filmen ses som ett pedagogiskt verktyg, ett konstområde eller ett massmedium. I Norrbotten är ambitionen att hantera alla aspekter.

Ett paradigmskifte pågår vad gäller konsumtion av film. De digitala plattformarna såsom Netflix, HBO, SVT Play och dylikt möter publiken på ett mer flexibelt sätt. Det är en utveckling som delvis kan mötas med att biografen adderar en attraktiv dimension till biografbesöket. I Norrbotten redovisar såväl Folkets Hus i Boden som Folkets Bio, Luleå, en positiv utveckling i besökstalen vilket tyder på att man funnit sin nisch och sitt tilltal gentemot publiken.

Länets filmfestivaler är fortsatt viktiga forum för att upprätthålla och utveckla filmintresset och i alla Norrbottens kommuner finns minst en biograf.

Filmutvecklingen i Norrbotten befinner sig i ett skede där basen av filmaktiva behöver breddas. Frånvaron av gymnasieutbildning med filminriktning och/eller estetprogram med rörlig bild blir allt mer påtaglig när det gäller att locka till eget skapande inom film. Filmskapandet sker men relaterar inte till de resurser som finns i regionen. Det påverkar även möjligheter att professionalisera filmskapandet och bidra till att höja den konstnärliga och publika kvalitén. Norrbottningarnas intresse för film upprätthålls bland annat tack vare de omfattande produktionsinsatserna. Att bli direkt berörd av filmens tillkomst eller se sin egen omgivning visualiserad stärker kopplingen mellan medborgarna och regionens filmsatsning. Kopplingen har blivit särskilt uppenbar i Kiruna som blivit inspelningsplats för två stora dramaserier och ett par kortfilmer.

Samverkan med Västerbotten har intensifierats sedan det gemensamma projektet *Talang AC/BD* men har hela vägen haft siktet inställt på att forma en gemensam filmscen i norra Sverige. Antalet filmprojekt som realiserats vid sidan av och utöver gemensamma talangsatsningar ökar, vilket är positivt för filmkulturens och branschens utveckling.

Norrboten fortsätter att prioritera produktion av barn- och ungdomsfilm högt. I tider när privata aktörer finner svensk barnfilm kommersiellt svårt att hantera är det än viktigare att offentligfinansierad verksamhet tar sitt ansvar. Hösten 2016 har ännu en svensk barnfilm samproducerats av Filmpool Nord svensk biografpremiär, *Siv sover vilse*.

Det filmkulturella arbetet sker i ständig interaktion med lokala och kommunala aktörer och omfattar länets samtliga kommuner. Det filmkulturella uppdraget innefattar alltifrån Norrbottenspremiärer i samarbete med lokala föreningar (företrädesvis Folkets Hus) och kommuner till film- och mediepedagogisk verksamhet gentemot skolan.

Filmpool Nord återfinns återkommande som arrangör av Konstkollo i Älvsbyn i samarbete med övriga länskulturkonsulenter. Öppen filmverkstad arrangeras i samarbete med Konsthallen i Kulturens hus i Luleå i samband med skollov. Kompetensutvecklande insatser har utarbetats i samarbete med Akademi Valand i Göteborg. *Ung Scen Norr* är en ny samarbetspartner där insatser för unga norrbottningar även inkluderar möjligheten att jobba med rörlig bild. Filmpool Nord deltar i nationella och internationella nätverk inom det filmpedagogiska området, för erfarenhetsutbyte och kompetenshöjning. Ett flertal Norrbottenspremiärer har arrangerats under 2016, bland annat i Jokkmokk, vilket verifierar intresset för regional tematik och stärker behovet av att utveckla Filmpool Nord Play.

Filmpool Nord är föreningen Folkets Bio behjälplig med teknisk och personell support inför flytten till Sandrews före detta biograflokal i Luleå. Det är en viktig pusselbit för att stärka filmkulturen i länets största kommun. Biografen Royals återinvigning kommer att innebära bredare och mer varierad kvalitetfilmsrepertoar.

Malmfältens folkhögskola i Kiruna ställde in sin nya kurs Animation och dokumentärt berättande som skulle påbörjats 2016. Folkhögskolan planerar att starta upp en ny kurs i animation under 2017. För filmområdet gäller fortsatt arbete enligt Kulturplan för Norrbotten 2014-2016.

- Hemslöjdsfrämjande verksamheten

Hemslöjden flyttar fram sina positioner. Inte minst genom arbetet med samarbetsprojektet *Next Level Craft/ Sloydify society* som pågått under 2013-2016. Projektet är ett samarbete mellan länshemslöjdskonsulenter i de fyra nordligaste länen och består av en utställningsdel och ett idékoncept. Under 2016 har *Next Level Craft* visats både på Åttio Svenskt Fjäll- och Samemuseum i Jokkmokk och Svenska Ambassaden i Washington DC.

I samband med att utställningen visades på Åttio genomfördes en omfattande programverksamhet i samarbete med museet, skolor och kulturskolan i Jokkmokks kommun, Kulturföreningen Gamla Apoteket, Sami Duodji och handledare inom slöjd och konsthantverk.

Som ett led i att utveckla utåtriktad kommunikation och att synliggöra kulturhantverkets starka värden, regional utveckling och tillväxt genomfördes *Nordiskt Stick-symposium* i Kiruna sommaren 2016. Det är en viktig mötesplats för stickintresserade deltagare, professionella kursledare och föreläsare från 10 till 15 nationer som träffas för att dela kunskap om material, tekniker, tradition och utveckling kring stickning med cirka 130 deltagare. Arrangörer var Norrbottens läns Hemslöjdsförening och länshemslöjdskonsulentverksamheten i Norrbotten i samverkan med Gavstrik, en dansk stickförening och den övergripande, sammanhållande organisationen som ansvarar för Nordiskt Sticksymposium.

Sámi Duodji – Sameslöjdstiftelsen arbetar kontinuerligt med information och kommunikation om Duodji utifrån samiska traditioner och behov för att sameslöjden ska utvecklas och leva vidare som kulturyttring och näring. Jokkmokks marknad är fortsatt en viktig mötesplats för handel och kulturella utbyten. Under senare år har det utvecklats verksamheter och mötesplatser på flera platser i länet med slöjd som verktyg för integration med initiativ och genomförande av ideella privatpersoner, föreningar, studieförbund, nätverk av slöjdare, med flera. Några exempel är Hantverksveckan i Överkalix, Vantfestivalen i Lovikka och det så kallade Inlands-nätverket där slöjdintresserade från Jokkmokk, Älvsbyn, Gällivare, Arjeplog och Arvidsjaur möts. Dessa har blivit viktiga verksamheter och mötesplatser, framförallt för kvinnor och barn/unga.

Att intresset för att göra själv är stort visar även Myndigheten för kulturanalys i sin rapport *Kulturvanor* som presenterades i januari 2016. Med detta i åtanke och som en följd av att ta tillvara erfarenheterna från projektet *Sloydify society*, pågår arbetet med att verka för fler platser runt om i Norrbotten med rum för slöjd och görande. Avsikten är att med utgångspunkt i respektive kommuns/ orts behov och i samverkan med olika samhällsaktörer, bygga långsiktiga

strukturer, främja inkludering och ett vidgat deltagande. Platserna för slöjdande kan ha koppling till olika områden som exempelvis folkhälsa, innovation och utbyte av kunskap/skillshare och samtidigt vara öppna mötesplatser där olika kulturyttringar och konstformer korsbefruktar varandra. En tänkbar följd av det som beskrivits är att det i sammanhanget skapas möjlighet att utveckla former för nya arbetstillfällen som gynnar professionella utövare.

I mars arrangerade Kulturskolerådet rikskonferens i Luleå. På plats med en slöjdmonter fanns representanter för NFH Nämnden för hemslöjdsfrågor och hemslöjdskonsulenternas verksamheter i Uppsala och Norrbotten. Anledningen till medverkan var att lära mer om de kommunala kulturskolornas verksamheter och att berätta om slöjd som möjlig kulturverksamhet för barn och unga. Kontakter med rektorer och kommunföreträdare på plats följdes av samtal om möjligheterna att samverka med det nationella nätverket av hemslöjdskonsulenter.

Ett Skapande skolaprojekt som blandade traditionell slöjd och makerkultur har genomförts med elever på högstadiet i Luleå. Två professionella utövare på slöjdområdet medverkade i projektet som var ett samarbete mellan Luleå kommun, Teknikens hus i Luleå och länshemslöjds-konsulenter på landstinget.

Konsulenterna arbetar kontinuerligt med att utveckla kontakterna i regionala och nationella nätverk. Exempel på sammanhang där detta skett 2016 är: NFH:s konferens för Sveriges hemslöjdskonsulenter med tema *Inkluderande hemslöjd* och en nätverksträff för pedagoger i Norrbotten som är med i föreningen FUISM – Föreningen för pedagogiskt utveckling i svenska museer.

Särskilt för 2017

- Verka för fler platser runt om i Norrbotten med rum för slöjd och görande.
- Stärka samverkan med kulturskolorna i länet.

- Konst- och kulturfrämjande verksamheten

De verksamheter som ingår (konstkonsulent, danskonsulent, teaterkonsulent, hemslöjdskonsulent, samordnare nationella minoriteter, Resurscentrum för konst samt Resurscentrum för litteratur) redovisas under respektive kulturområde.

- Museerna

I början av 2016 öppnade *Kan själv! – Kulturhistoriska möten*, en utställning för de allra minsta med kulturhistoriska inslag från tornedalsk, samisk, romsk och svensk kultur. Utställningsprojektet är en del i länsmuseumets pågående arbete med att finna innovativa metoder för att möta nya målgrupper där delaktighet och inflytande är centralt. Utställningen visades inledningsvis på Norrbottens museum för att sedan gå på fullbokad och välbesökt turné i länet. Projektet genomförs i samarbete med Norrbottens Hembygdsförbund.

Länsmuseet stora satsning på en ny norrbottensutställning fortsätter i samarbete med många medverkande. Under året har utställningen fått form och namn: *Under samma himmel*. I denna utställning skildras inte Norrbottens historia kronologiskt utan genom en myllrande mångfald av berättelser som omfattar flera tusen års erfarenheter, olika språk och varierande uttrycksformer. Utställningen består av fristående moduler med innovativa teknik- och produktionslösningar som ska kunna turnera i länet för att involvera så många invånare som möjligt. Delaktighet, tillgänglighet och mångfald är ledorden för det fleråriga projektet.

Luleå tekniska universitet och Norrbottens museum inleder under hösten 2016 sitt samarbetsprojekt *Järn i Norr*, där forskning och förmedling förenas. I projektet kommer banbrytande resultat från Norrbottens museums arkeologiska undersökningar att omsättas i en doktorsavhandling. Ny kunskap om järnets introduktion i Sverige och i norr lyfts fram och kommuniceras med norrbottningarna.

Norrbottens museum arbetar kontinuerligt med kunskapsuppbyggnad och -förmedling, publik verksamhet i form av utställningar, visningar, föredrag och annan programverksamhet i museets egna lokaler och inne i länet. Arbetet med att på bästa sätt bevara och tillgängliggöra regionens kulturarv fortskrider genom fortsatt flytt av föremål och arkivalier till ändamålsenliga lokaler som lämpar sig för besöksgrupper samt arbete med digital tillgänglighet för alla. Anpassade lokaler har även tillskapats för landstingets konstsamling som handläggs av länsmuseet.

Sveriges länsmuseers utveckling i en allt mer ansträngd ekonomisk situation inbegriper Norrbottens museum som under året genomfört en ekonomisk översyn med avsikt att

frigöra verksamhetsmedel för att kunna utveckla verksamheten och verkställa sitt breda samhällsuppdrag.

Under 2017 kommer Forum för levande historia att i Norrbotten, tillsammans med museer och andra kulturhistoriska aktörer i norr, genomföra en konferens med syftet att utbyta erfarenheter kring hur man kan arbeta med historiska referensramar i arbetet för alla människors lika värde.

Under hösten 2016 kommer Försvarsmuseum Boden att visa två utställningar: *Alla människor!* – om mänskliga rättigheter och lika värde från Forum för levande historia, där också erbjudande till mellanstadieklasser om workshop i ämnet mänskliga rättigheter ingår samt *Barn och Krig* från Arbetets museum/EWK-museet. Arbeta pågår att införliva ett genus-, mångfalds- och jämställdhetsperspektiv i den försvarshistoriska basutställningen samt att föra in historien om Förintelsen i basutställningen. Detta görs i samarbete med Forum för levande historia och troligtvis även Judiska museet.

Resultaten från Silvermuseumets tvärvetenskapliga forskningsverksamhet har under 2016 genererat ny kunskap om Norrbottens förhistoriska och tidigt historiska utveckling och förutsättningar. Nya forskningsprojekt är under upparbetning. Liksom under tidigare år omsätts kunskapen i publika tillämpningar. Utvecklingen av det miljöpedagogiska arbetet har fortgått planenligt. Silvermuseumet har en framträdande och aktiv roll i Samiska veckan i Arjeplog, som en del i museets arbete med mångfaldsfrågor. Viktigaste frågan under 2017 är att säkerställa de finansiella förutsättningarna för museets fortsatta verksamhet, då de externa anslagen utgör en absolut nödvändighet utöver det kommunala driftbidraget. Silvermuseumets forskarteam inom forskningsprogrammet *Recalling the past* (finansierat av Riksbankens jubileumsfond) kommer att genomföra en turné till utvalda platser i länet, där de under en dags seminarium för allmänheten berättar om de nya rönen.

För Åtte Svenskt Fjäll- och Samemuseum har den viktigaste händelsen under 2016 varit hantverksutställningen *Next Level Craft* i samarbete med landstinget. I anslutning till utställningen arrangerades ett flertal aktiviteter riktade till barn och ungdomar. Åttes internationella forsknings-samarbete inom projektet HUMANOR (Human-Animal Relations under Climatic Change in Northern Eurasia) med metodutveckling för att spåra renskötseln bakåt i tiden har väckt uppmärksamhet i både lokal och nationell media. Under 2016/17 kommer Åtte att via donationer motta samiska föremål från privata samlare. Det innebär att museet kommer att inneha världens kanske förnämsta samling av Duodji och bidra till att förnya delar av deras utställningar för att visa utvecklingen av Duodji från gamla tiders bruksföremål till dagens konsthantverk. Information om världsarvet Laponia är fortsatt prioriterat område under 2017.

Piteå museum har prioriterat den utåtriktade verksamheten och kunskapsuppbyggnad bland annat i form av historiska stadsguidningar, skymningsvandringar samt riktade skolprogram. Sedan 2016 har museet en anställd museipedagog. Utställningen *Labyrinter i Norr* har visats i bland annat Torneå och Wasa. På uppdrag av länsstyrelsen utför Piteå museum under året en kulturhistorisk inventering. Under 2017 planeras ett kulturmiljöseminarium och arbete med kulturmiljö i länsperspektiv, fortsatt fokus på utåtriktad verksamhet samt att utveckla samarbetet i nätverket för konst- och museipedagoger i länet.

Norrbottens museum är delaktigt i planeringen av en förnyelse av Fiskemuseet i Kukkola med koppling till Tornedalens museum.

Gällivare museum har under 2016 arbetat med frågor som rör alla människors lika värde i samarbete med Forum för levande historia. Samhällsomvandlingen är en pågående process som fortsättningsvis ställer stora krav, med möjligheter till utveckling och en vision.

Särskilt för 2017

- Vidareutveckla etablerandet av forskning och forskningsförmedling inom museiområdet.
- Fortsätta stärka det länsgemensamma museiarbetet.
- Fortsätta stärka mångfaldsperspektivet inom museiverksamhet och kulturarvsfrågor.
- Vidareutveckla och genomföra den nya norrbottensutställningen *Under samma himmel*.
- Delta och bidra i arbetet med Forum för levande historias konferens 2017
- Arbeta för utökad samverkan mellan museiorganisationerna i norrlänen.

- Musiken

Norrbottensmusiken har under året arbetat för att öka samverkan och samarbetet mellan de olika institutionerna i länet men även nationellt och internationellt. Ett av målen har varit att öka samarbetet och samverkan mellan institutionerna såväl praktiskt som administrativt.

I projektet *Poesimelodi* som Norrbottensmusiken gör för tredje gången 2017 sker samverkan med Länsbiblioteket (Polarbibblo), kulturskolorna och kommunerna i länet i ännu större utsträckning än tidigare vilket bidrar till att barn och unga får medverka i många led som textförfattare, kompositörer likväl som i framförandet. Inför nästa år arbetar Norrbottensmusiken med Norrbottens Museums museipedagoger i en gemensam skolproduktion om stenåldern.

Norrbotten Big Band, Norrbottens Ungdomssymfoniker och vokalsembeln Arctic Light genomför insatser för nyanlända i flera av länets kommuner för att ge flyktingar möjligheten att få möta kultur i olika former. Under Mångfaldsåret samarbetar även Norrbotten Big Band med bland annat Sofia Jannok och Amina Annabi.

Sveriges Radio/EBU inledde 2016 ett samarbete med Norrbotten NEO kring den europeiska radiounionens kompositionstävling. Samarbetet går ut på att Sveriges Radio bekostar en beställning av tävlingsvinnaren för Norrbotten NEO. Uruppförandet, som planeras äga rum under *New Directions Festival* sänds sedan inom EBU. Projektet är (minst) treårigt.

I februari 2016 gav Norrbotten NEO en uppskattad och välbesökt konsert i nederländska Arnhem. I augusti deltog NEO:s musiker på festivalen *Katrina Kammarmusik* på Åland, där ensemblens musiker medverkade i flera konserter både som ensemble och som solister. Senare i augusti medverkade Norrbotten NEO i Tornedalsteaterns uppsättning *Malmens Väg*, med föreställningar i Luleå, Malmberget, Pajala, Kiruna och Pello.

Norrbottensmusiken deltar, tillsammans med landstingets länskonsulenter, i ett nätverk för att främja arbetet med Skapande Skola på skolor i hela länet. Arvsfondsprojektet *I dina skor* fortsätter även under 2017. Kulturskolorna genomför, på initiativ från Norrbottensmusiken och med finansiellt stöd från landstinget, en förundersökning för att hitta lösningar till distansundervisning via internet. Syftet är att bredda utbudet, främst i mindre kommuner, och ge ungdomar möjlighet att spela instrument där behöriga lärare saknas på hemorten.

Sedan 2013 samarbetar Norrbottensmusiken med musikinstitutionerna i de övriga tre norrlandslänen i projektet *Musik i Norr*. Projektet syftar till att på ett kostnadseffektivt sätt öka det publika utbudet i alla fyra län genom att varje

institutions ensemble ges möjlighet att ge konserter i dessa län. Inom projektet kan också helt unika samarbeten genomföras som inte är möjliga för en enskild institution att bära på egen hand. Projektet har under åren 2013-2015 haft ekonomiskt stöd av Kulturrådet. Institutionerna kartlägger befintlig verksamhet och skissar på gemensamma utvecklingsområden för att säkerställa att musikutbudet i norrlandsregionen skall vara likvärdigt.

Norrbottensmusiken inviger nya lokaler på Acusticumområdet i Piteå under 2016. I och med nybyggnationen får verksamheten gemensamma lokaler för alla anställda, arbetsrum för musiker, en repetitionssal anpassad för alla verksamheter samt förrådsutrymmen. I samarbete med Acusticum har arbetet med att skapa en abonnemangsserie för jazzkonserter påbörjats för att stärka jazzområdet i Piteå.

New Directions Festival, festivalen för ny musik, genomfördes 2016 för fjärde året i rad. Trots minskade anslag har Norrbottensmusiken sett det som viktigt att festivalen lever vidare, vilket man lyckats med tack vare samverkan med Luleå tekniska universitet och arrangörsföreningen Kluster.

Förberedelser pågår tillsammans med Svensk Jazz om att återskapa festivalen *Swedish Jazz Celebration*, eventuellt med förläggning i Luleå. Utanför landets gränser fortsätter samverkan genom nätverket EMC (European Music Circle).

Under 2017 planeras ett samarbete mellan Norrbotten Big Band och Erik Westbergs Vokalsemble i ett beställningsverk för jazzorkester, kör och recitator som skrivs och leds av Örjan Fahlström. Verket kommer att heta *Poesis Lapponia* och baseras på texter från hela Sapmiområdet, och ska turnera i bland annat de fyra nordligaste länen/regionerna.

Samprojektet *SUSO=Stockholm, VÄGUS= Göteborg, NUS=Norrbotten* mellan de tre existerande ungdomssymfoniorkestrarna i Sverige genomförs på Göteborgs konserthus, och som en del i projektet ska 200 unga musiker spela musik ur Gustaf Holsts *Planeterna*. Projektet syftar till att lyfta fram ungas musicerande i allmänhet och genom orkestermusik i synnerhet.

Folkhögskolorna i Framnäs och Haparanda har en stark musikprofil framförallt inom jazz och folkmusikområdet, och som fungerar som mellanled till Musikhögskolan i Piteå. Framnäs folkhögskola startar en ettårig ny inriktning på musiklinjen under hösten 2016. Luleå tekniska universitet etablerar den tvååriga utbildningen *Gehörsbaserat musikskapande* i Piteå under 2017, som riktar sig till den som vill arbeta som professionell musiker. Kulturskolan i Gällivare i samarbete med Musik och Dansskolan i Piteå genomför tillsammans med Polen och Italien ett

EU-finansierat projekt, *Improvisation join us, give us inspiration* under 2017. Projektet syftar till arbete med improvisation och utveckling av undervisningsmetoder inom den kommunala musik- och kulturskolan.

Länets alla kyrkor bedriver en stor musikverksamhet med framförallt körer, men även många konserter genomförs med lokala musiker.

Arrangörsföreningen Kluster fortsätter att vara en viktig del av Norrbottens kulturliv och med ambitioner att finnas i hela länet. Minskade anslag till föreningen har dock inneburit att verksamhet inte kunnat genomföras i den utsträckning man själv önskar. Föreningen har trots det en kontinuerlig verksamhet med konserter och workshops, bland annat som medarrangör till *New Directions Festival*.

BD Pop fortsätter att med sin verksamhet stödja låtskrivare i komponerande och inspelning samt turné i länet. Kommuner stöttar studieförbunden för att upprätthålla ett levande musikliv där även BD pop är ett nav.

Särskilt för 2017

- Genomföra *Poesis Lapponia* och Barn och ungaprojektet *Emil och Pippi* i samverkan med övriga norrlandslänen.
- I syfte att stärka samarbetet i Musik i Norr kommer en kartläggning av de fyra musikinstitutionernas verksamheter att genomföras.
- Undersöka möjligheten att stärka länets frilansmusiker på folk- och världsmusikområdet.
- Undersöka möjligheten att genom Musik i Norr ansöka om medel för en förstudie gällande arrangörsutveckling med fokus på att uppnå en rik kulturverksamhet i små kommuner.

- Teatern

Norrbotensteatern har 50-årsjubileum under 2017 och uppmärksammar detta med uppsättningar, seminarier och en jubileumstidskrift. Produktioner under 2016 har bland annat varit *Alice i Underlandet* och *Barn och deras barn*, den senare skriven och regisserad av Norrbottensteaterns egen dramaturg och regissör. Hösten 2016 blir det nypremiär för dokumentären *Avgörande ögonblick*, en barnpjäs, *Adjö Herr Muffin* och komedin *En Fröjdefull Jul*.

Våren 2017 spelas bland annat *Mitt Livs Melodi*, en ny-skriven pjäs om avgörande händelser i norrbottningars liv baserad på inskickade berättelser kopplade till musik, och Liv Strömqvist *Tänker på dig!* om kvinnoroller, ensamhet och identitet. Även sommarteater kommer att spelas i Luleå. Under hösten uppförs en nyuppsättning av musikalen *Cabaret*, en pjäs för barn samt gästspel från bland andra Riksteaterns Finland 100 år.

För att kunna fullfölja sitt länsuppdrag behöver Norrbottens-teatern turnera i länet som är exceptionellt stort och samtidigt ett glesbygdslän, vilket innebär stora kostnader för turné som teatern nu anstränger sig för att hitta lösningar för. Avtalet med LKAB som är inne på sitt sista år innebär att barn och ungdomar i Malmfälten får del av föreställningar från förskola till och med gymnasium. Avtalet är avsett att förlängas men troligen inte i samma omfattning som tidigare.

Barn och Unga är en prioriterad grupp i teaterns uppdrag. Arbete pågår för att integrera barn- och ungdomsprojektet *Ung Scen Norr*, i den ordinarie verksamheten efter projekt-tidens utgång. Projektet arbetar med sex pilotkommuner i Norrbotten vilka är Arvidsjaur, Gällivare, Jokkmokk, Luleå, Pajala och Älvsbyn med både teaterledarutbildning (där Teater Mila medverkar), strategiskt teaterarbete, att stärka ungas position på arbetsmarknaden och utveckla nya sam-verkansvägar för samarbetet mellan civilsamhälle, offentliga aktörer, den idéburna sektorn och näringslivet. Våren 2016 spelades *Vi hänger inte här, vi går runt* i samarbete med Riksteatern och med premiär i Botkyrka.

För Norrbottensteatern är länsregissörsfrågan angelägen men huvudmannafinansieringen är sedan många år avslutad. I samverkan med Tornedalsteatern och dess uppsättning *Malmens väg* har Norrbottensteatern stöttat med bland annat regiresurser.

Nya initiativ har tagits när det gäller amatörteaterverk-samheten i Norrbotten och samverkan mellan denna och länsinstitutionen fortsätter på olika sätt. De fria grupperna och Norrbottensteatern arbetar gemensamt på att hitta en lösning för en barn- och ungafestival.

Samverkan sker kontinuerligt mellan de fyra norrlands-teatrarna, och under 2016 samarbetade Norrbottensteatern med Teater Västernorrland i *Bäst före*.

Under 2016 har frågan om Giron Samí Teáhthers nationalscenstatus tagit några steg framåt.

Tornedalsteatern firar 30 år under 2016 med en rad aktiviteter och föreställningar i hela verksamhetsområdet Tornedalen och Norrbotten. En av dessa är öppnandet av teaterns nya digitala arkiv med bland annat rörliga bilder och ljudupptagningar som tillgängliggjorts för allmänheten. En annan tongivande aktivitet är urpremiären av musik-te-aterföreställningen *Malmens väg*, där amatör- och profes-sionella kulturaktörer medverkar.

Lule Stass fortsätter med sin uppskattade clownverksamhet och med utbildning av clowner. Under året genomförs workshops och teater på temat Psykisk hälsa samt även en sommarteater.

Teater Scratch arbetar vidare med Skapande skolaverksamhet, utbildningar med teater som verktyg och föreställningar.

Teater Mila arbetar i både Norr- och Västerbotten med Skapande skola, teaterläger och föreställningsverksamhet med barn och unga i fokus.

Riksteatern Norrbotten med dess scenkonstverksamhet verkar runt om i länet och med särskilt fokus på barn och ungdomar.

Särskilt för 2017

- Genomföra en mindre barn- och ungafestival i samarbete med de fria grupperna.
- Genomföra Norrbottensteaterns 50-årsjubileum enligt plan med uppsättningar, seminarier och tidskrift.

Ekonomi

Landstinget kommer att äska om en permanent ökning av 2017 års statsbidrag inom ramen för kultursamverkans-modellen avseende Resurscentrum för litteratur om 300 000 kronor. Resurscentrat är i full drift från 2017, med finansiering av regionala utvecklingsmedel till och med halvårsskiftet samma år. Med denna utökning bedöms verksamheten vara säkerställd.

Tidigare skrivningar om äskande av statliga medel för dans-nodsutveckling utgår, då arbete och omtag först behöver ske på verksamhets- och regional nivå. Inom bild- och formkonstområdet pågår planeringen för blivande länskonstmuseet i Kiruna, med invigning hösten 2018. För 2017 bidrar landstinget och Kiruna kommun med erforderliga medel, 1 250 000 kronor från respektive part, totalt 2 500 000 kronor. Från och med 2018 och framåt kommer Norrbotten att äska om ökat statsbidrag inom ramen för kultursamverkans-modellen då länskonstmuseet övergår till full drift och verksamhet. Arbetet med att hitta finansiering för blivande Konsthall Tornedalen fortsätter genom projektledningen. För 2016 bidrar landstinget med 350 000 kronor som stöd till de statliga regionala utvecklingsmedel som projektet beviljats, och utvecklingsmedel kommer att ansökas om

även för 2017. Giron Samí Teahter kommer att ansöka om regionala utvecklingsmedel för förstudie kring utveckling av verksamheten samt bildandet av samisk nationalscen. Arbete med integrering av *Ung Scen Norr* pågår, efter projekttidens utgång 2018 kommer statliga medel att äskas. Anslag för landstinget egna verksamheter kommer 2017 justeras enligt praxis för löner med mera. För de flesta verksamheter och institutioner med statliga medel blir det alltmer kännbart att den årliga uppräknigen inte når upp till den allmänna kostnadsutvecklingsnivån. På flera håll pågår eller planeras det för omorganisationer inom verksamheterna för att minska personal- och andra omkostnader för att upprätthålla produktionsnivå och exempelvis turnerande. Möjligheten att hålla den höga standarden kan komma att påverkas och i förlängningen förhindra tillgängligheten till kultur i länets alla delar. Landstinget har, likväl som flera andra landsting/regioner, en svår ekonomisk situation. I skrivande stund är det oklart om landstingets verksamheter kommer att tilldelas ett effektiviseringskrav vilket inträffat 2015 och 2016. Även i kommunerna föreligger bristande ekonomiska förutsättningar vilket kan komma att påverka möjligheterna till kulturutveckling.

Ekonomisk översikt 2016 och preliminär beräkning för 2017						
Institution/verksamhet	NLL 2016	Koffertmedel 2016	Kommuner 2016	Beräknad budget NLL 2017 ¹⁾	Beräknad budget kommuner 2017 ¹⁾	Kommun
Professionell teater-, dans- och musikverksamhet	37 105,6	31 024,9	16 236,0	37 812,4	16 376,0	Luleå/Piteå
Museiverksamhet ²⁾	22 532,9	4 072,0		25 870,9		
Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet	2 335,5	1 926,6		2 370,5		
Konst- och kulturfrämjande verksamhet ²⁾	5 087,6	2 390,3	2 025,0	5 208,7	2 055,4	Boden
Regional enskild arkivverksamhet	680,0	378,5	120,0	690,2	120,0	Merparten
Filmkulturell verksamhet	3 286,1	1 205,5		3 335,4		
Främjande hemslöjd	795,8	622,2		807,7		
Arrangörsstöd NMD	100,0	100,0		100,0		
Resurscentrum för litteratur/ läsfrämjande arbete	950,0			950,0		
Konstmuseum i Norr, Kiruna	1 250,0		1 250,0	1 250,0	1 250,0	Kiruna
Konsthall Tornedalen	350,0			300,0		
Total ³⁾	74 473,5	41 720,0	19 631,0	78 695,8	19 801,4	

¹⁾ Norrbottens läns landsting och kommunernas budgetar 2017 är inte fastställd utan endast beräknad

²⁾ I Komplettering 2016 redovisades Havremagasinet under Museiverksamhet. Det är nu flyttat till Konst- och kulturfrämjande verksamhet

³⁾ Norrbottens läns landstings budget 2016 är förändrad i jämförelse med Komplettering 2016. Förändringen avser justeringar och uppräknigen.

Kompletterings framtagande och förankring

Revidering och komplettering för 2017 har tillkommit som en uppdatering av status inom olika områden och särskilda insatser under året. De prioriterade områden som angivits i grundplanen för 2014-2016 kvarstår.

Dialoger med kommunerna (kommun- och landstings-träffar) har genomförts vid fyra tillfällen under 2016. Konstarterna musik, hemslojd, film, litteratur, bild- och formkonst, dans och teater har haft varsin dialog liksom museer i länet. Möten med länsstyrelsen har skett vid elva tillfällen. Samråd med nationella minoriteter har varit två till antalet. Ett möte med KLYS har ägt rum. Dialoger med organisationer som mottar verksamhetsstöd från landsting-et har genomförts mellan augusti-oktober. Ett par träffar med Kulturplanens arbetsgrupper har skett i mars respektive oktober. Dessemellan har de olika arbetsgrupperna mötts ett flertal gånger under året. Kulturbedningen med regionala och kommunala politiker har ägt rum vid fem tillfällen samt landstingsstyrelsen vid ett tillfälle.

Dialogprocesserna är tidskrävande, viktiga, lustfyllda och kostsamma. Det sistnämnda är något som behöver diskuteras nationellt. Kultursamverkansmodellen är fortfarande underfinansierad och med besparingar på regional och kommunal nivå har rådande situation blivit ansträngd. Förutom dialogerna, som ju är grunden för samverkansmodellen och tydligt formulerade i förordningen, är det svårt att hitta ekonomiska resurser till nya utvecklingsinsatser. De statliga medel som finns att tillgå är utvecklingsmedel från Kulturrådet där det numera är enbart ett ansökningstillfälle.

Samverkansmodellen i Norrbotten 2017 och framåt

Dialogprocesserna under 2017 kommer att se annorlunda ut. Den största förändringen är att Norrbotten för första gången sedan länet trätt in i samverkansmodellen genomför ett kulturting alternativt kulturforum, och att arbetet med de arbetsgrupper som pågått sedan 2011 ses över liksom uppläggen vid kommunbesöken. Framför allt gäller det inför framtagande av den kommande kulturplanen 2018-2020. Det är avgörande att kommunerna kliver fram och tar ett större ansvar än vad som sker idag. Landstinget bildar region 2017 och om detta kommer att påverka processerna är svårt att bedöma.

www.norrbotten.se

Telefon 0920-28 40 00 • Robertsviksgatan 7 • 971 89 Luleå